

การวิเคราะห์ผลต่างด้านการวาง

ดร.ธวัชรพล แฉ่งจำเริญ

ต้นทุนมาตรฐาน

ความหมายของต้นทุนมาตรฐาน (standard cost)   ต้นทุนมาตรฐาน เป็นต้นทุน
ที่กำหนดขึ้นล่วงหน้าอย่างมีหลักการ เพื่อกำหนด การผลิตหนึ่งภาจอุตสาหกรรมที่กำหนดไว้
(เพื่อกำหนดการผลิตปกติ)

คำว่ามาตรฐาน อาจแบ่งเป็น มาตรฐาน 2 ประเภทด้วยกันคือ

1. มาตรฐานด้านปริมาณ (quantity standard) เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับจำนวนหน่วยการใช้
2. มาตรฐานเกี่ยวกับราคาหรืออัตรา (price or Rate standard) เป็นมาตรฐานด้านจำนวนเงิน

ประโยชน์ของต้นทุนมาตรฐาน

1. การลดและควบคุมต้นทุน
2. การคิดต้นทุนของคงคลัง
3. การวางแผนโดงงบประมาณ
4. กำหนดแนวทางในการตั้งราคาขาย
5. ส่งเสริมและวัดสมรรถภาพการผลิต

ผลต่างด้านการวางที่จะศึกษา

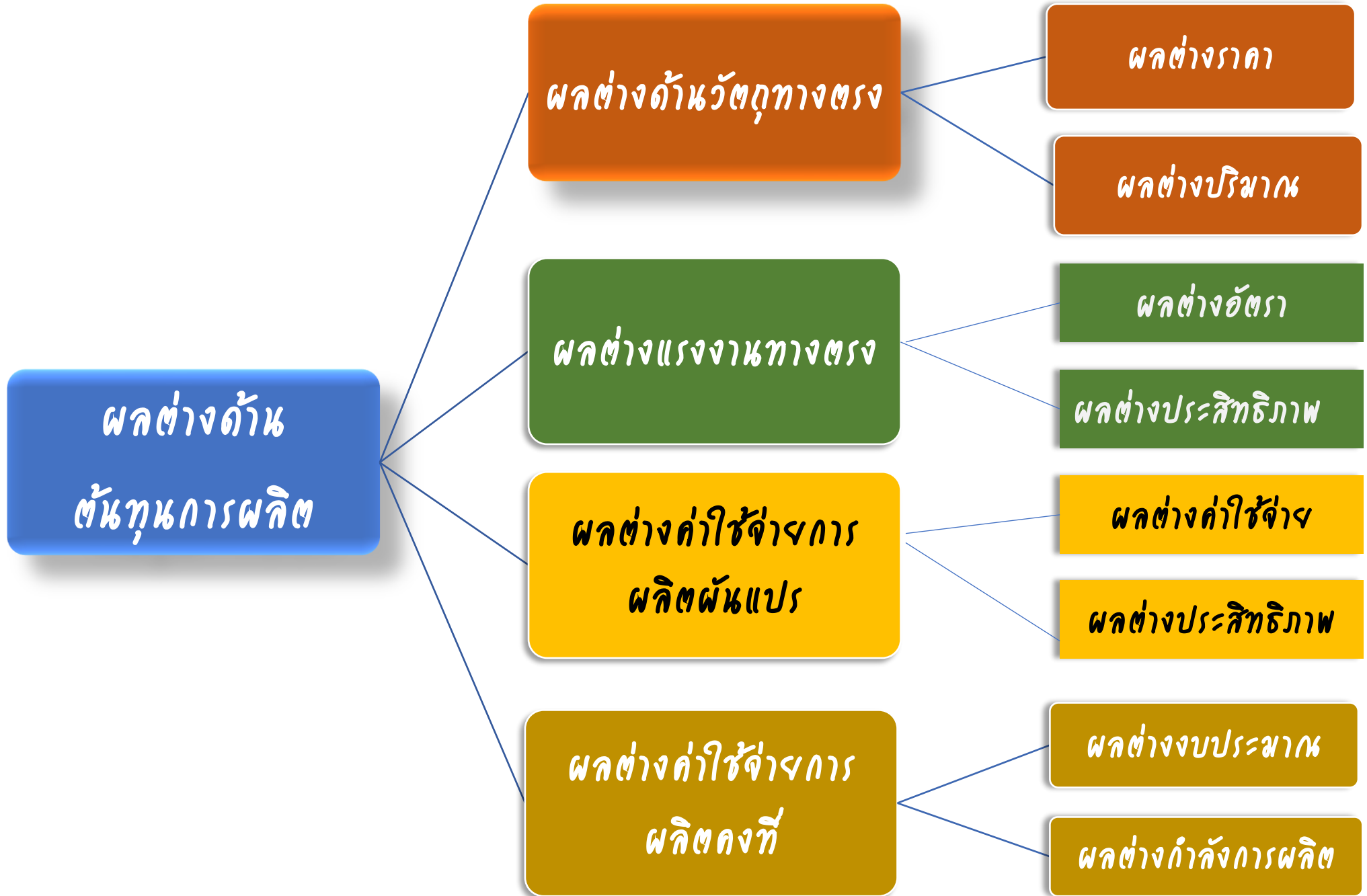
ผลต่างจากส่วนผสมการผลิต (Mixed Variances)

ผลต่างปริมาณผลผลิต (Yield Variances)

สัดส่วนการวางเมื่อมีสินค้ามากกว่า 2 ชนิด (Sale Mixed)

ส่วนแบ่งการตลาด (Market shared)

ขนาดของตลาด (Market size)

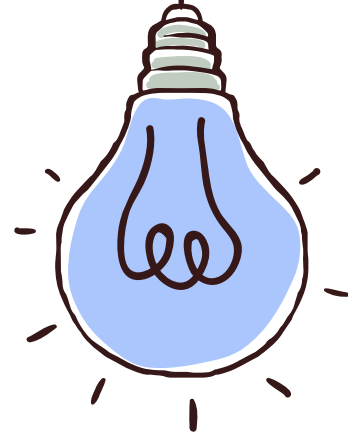
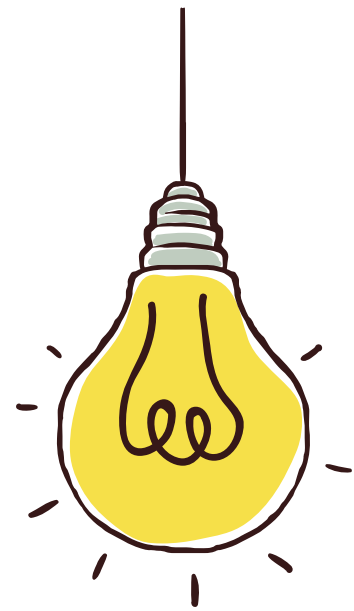
ผลต่างวัตถุประสงค์ทางตรง

1

ผลต่างราคา = (ราคาจริง - ราคามาตรฐาน) x ปริมาณจริง

2

ผลต่างปริมาณ = (ปริมาณจริง - ปริมาณมาตรฐาน) x ราคามาตรฐาน

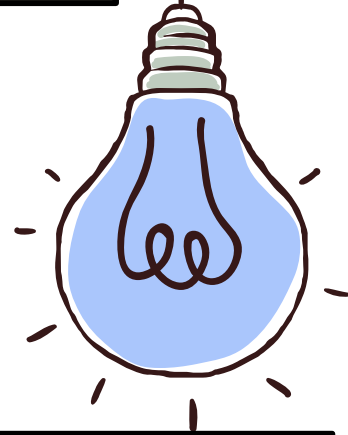
ผลต่างแรงงานทางตรง

1

ผลต่างอัตรา = (อัตราค่าแรงจริง - อัตราค่าแรงมาตรฐาน) x ชั่วโมงแรงงานจริง

2

ผลต่างประสิทธิภาพ = (ชั่วโมงแรงงานจริง - ชั่วโมงแรงงานมาตรฐาน) x อัตราค่าแรงมาตรฐาน

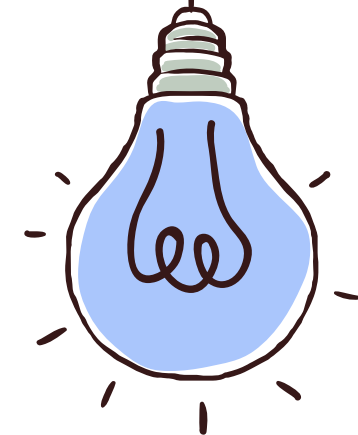
ผลต่างค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร

1

ผลต่างค่าใช้จ่าย = (อัตราจริง - อัตรามาตรฐาน) x ชั่วโมงจริง

2

ผลต่างประสิทธิภาพ = (ชั่วโมงจริง - ชั่วโมงมาตรฐาน) x อัตรามาตรฐาน

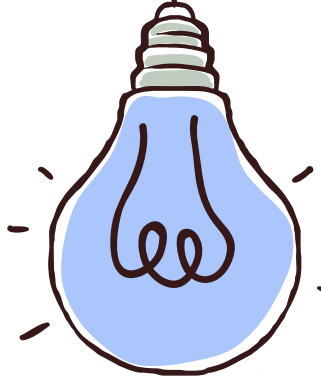
ผลต่างค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่

1

ผลต่างงบประมาณ = ค่าใช้จ่ายเกิดจริง - ค่าใช้จ่ายตามงบประมาณ

2

ผลต่างกำลังการผลิต = ค่าใช้จ่ายตามงบประมาณ - ค่าใช้จ่ายคิดเงื้องานตาม ชั่วโมงมาตรฐาน

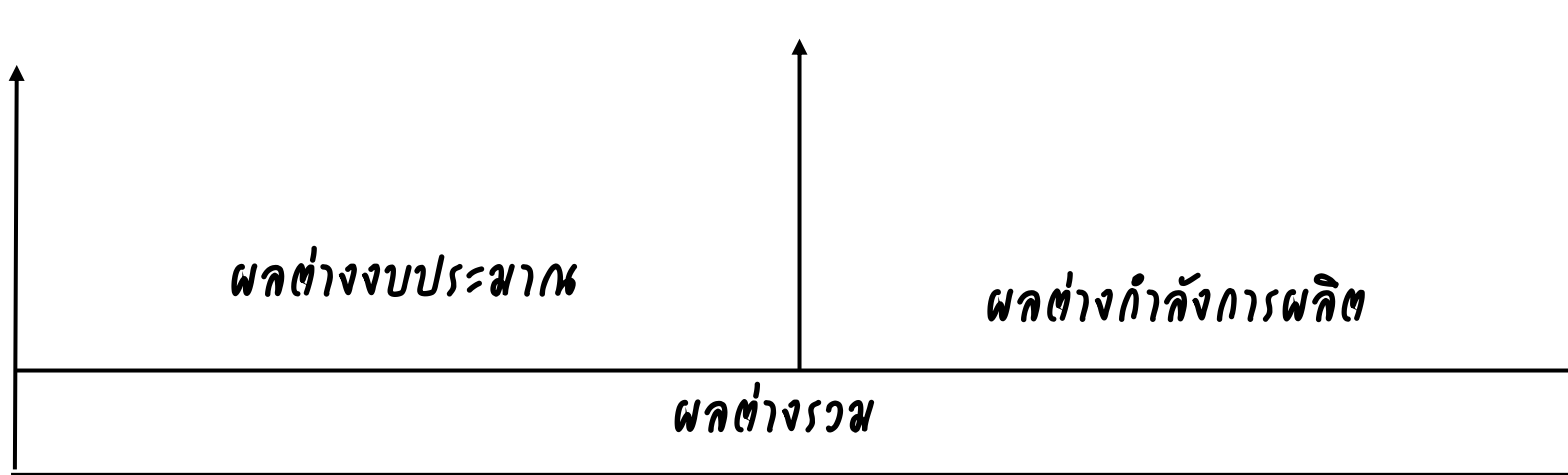

การวิเคราะห์ผลต่างต้นทุนการผลิตผันแปร

ค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นจริง

ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ตามงบประมาณ

ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่คิดเข้างาน
ตามชั่วโมงมาตรฐาน

การวิเคราะห์ผลต่างค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่

ผลต่างเมื่อใช้วัตถุดูทางตรงมากกว่า 1 ชนิด

งบประมาณกำหนด

	ราคาต่อกรัม	ส่วนผสมการผลิต
A	10	45%
B	15	35%
C	18	20%

ใช้จริง

	ราคาต่อกรัม	ส่วนผสมการผลิต (กรัม)
A	12	54,000
B	15	27,000
C	17	9,000

ผลต่างราคา	(ราคาจริง-ราคามาตรฐาน) x ปริมาณจริง	
A	$(12-10) \times 54,000$	108,000 U
B	$(15-15) \times 27,000$	0
C	$(17-18) \times 9,000$	9,000 F
		11,000 U

ผลต่างปริมาณ	(ปริมาณจริง-ปริมาณมาตรฐาน) x ราคามาตรฐาน	
A	$[54,000 - (80,000 \times 45\%)] \times 10$	180,000 U
B	$[27,000 - (80,000 \times 35\%)] \times 15$	15,000 F
C	$[9,000 - (80,000 \times 20\%)] \times 18$	126,000 F
		39,000 U

ต้นทุนจริง

$$54,000 \times 12 = 648,000$$

$$27,000 \times 15 = 405,000$$

$$9,000 \times 17 = 153,000$$

$$1,206,000$$

ปริมาณจริง x ราคามาตรฐาน

$$54,000 \times 10 = 540,000$$

$$27,000 \times 15 = 405,000$$

$$9,000 \times 18 = 162,000$$

$$1,107,000$$

ต้นทุนมาตรฐาน

$$80,000 \times 45\% \times 10 = 360,000$$

$$80,000 \times 35\% \times 15 = 420,000$$

$$80,000 \times 20\% \times 18 = 288,000$$

$$1,068,000$$

ผลต่างราคา 99,000 U

ผลต่างปริมาณ 39,000 U

ผลต่างรวม 138,000 U

ผลต่างส่วนผสมการผลิต		
	ปริมาณจริง x (ส่วนผสมจริง - ส่วนผสมมาตรฐาน) x ราคามาตรฐาน	
A	90,000 [(54,000/90,000) - 45%] x 10	135,000 U
B	90,000 [(27,000/90,000) - 35%] x 15	67,500 F
C	90,000 [(9,000/90,000) - 20%] x 18	162,000 F
		94,500 F

ผลต่างปริมาณผลผลิต		
	(ปริมาณจริง- ปริมาณมาตรฐาน) x ส่วนผสมมาตรฐาน x ราคามาตรฐาน	
A	$[(90,000-80,000) \times 45\%] \times 10$	45,000 U
B	$[(90,000-80,000) \times 35\%] \times 15$	52,500 U
C	$[(90,000-80,000) \times 20\%] \times 18$	36,000 U
		133,500 U

ปริมาณจริง x ราคามาตรฐาน

$$54,000 \times 10 = 540,000$$

$$27,000 \times 15 = 405,000$$

$$9,000 \times 18 = 162,000$$

$$1,107,000$$

ปริมาณจริง x ส่วนผสมมาตรฐาน x

ราคามาตรฐาน

$$90,000 \times 45\% \times 10 = 405,000$$

$$90,000 \times 35\% \times 15 = 472,000$$

$$90,000 \times 20\% \times 18 = 324,000$$

$$1,201,500$$

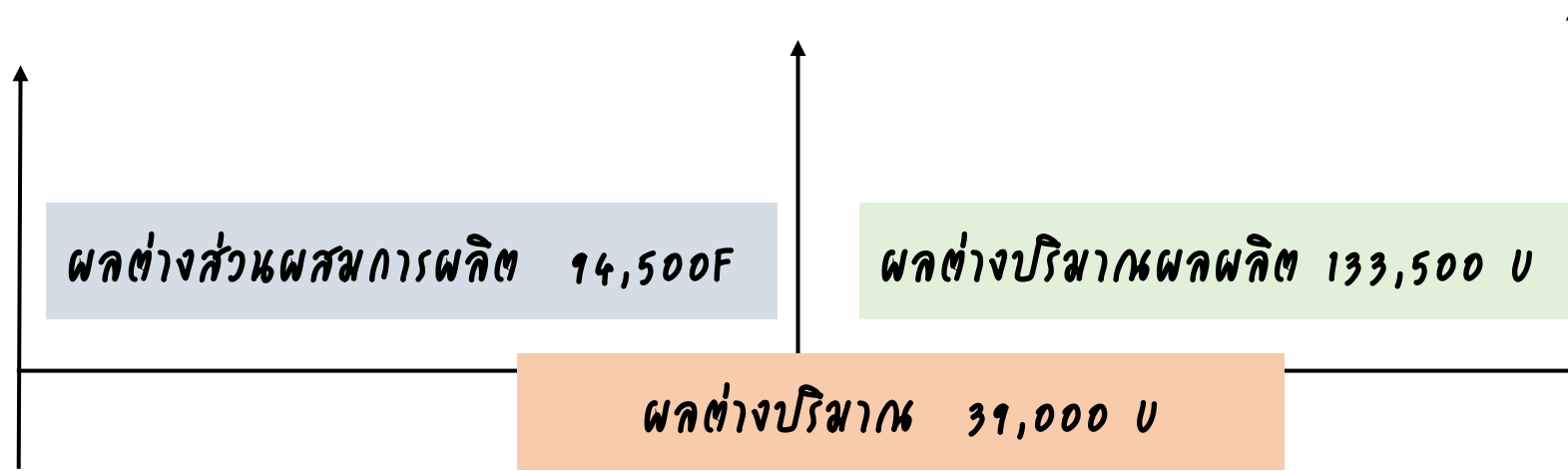
ต้นทุนมาตรฐาน

$$80,000 \times 45\% \times 10 = 360,000$$

$$80,000 \times 35\% \times 15 = 420,000$$

$$80,000 \times 20\% \times 18 = 288,000$$

$$1,068,000$$

ผลต่างเมื่อใช้แรงงานทางตรงมากกว่า 1 ประเภท

งบประมาณกำหนด

	อัตราค่าแรง/ชม.	ส่วนผสมการผลิต
แรงงานไร้ฝีมือ	40	30%
แรงงานกึ่งฝีมือ	60	50%
แรงงานฝีมือ	100	20%

ใช้จริง

	อัตราค่าแรง/ชม.	จำนวนชั่วโมงที่ใช้
แรงงานไร้ฝีมือ	38	960
แรงงานกึ่งฝีมือ	65	2,640
แรงงานฝีมือ	100	1,200

ผลต่างอัตรา	(อัตราจริง-อัตรามาตรฐาน) x ชั่วโมงจริง	
แรงงานไร้ฝีมือ	$(38-40) \times 960$	1,920 F
แรงงานกึ่งฝีมือ	$(65-60) \times 2,640$	13,200 U
แรงงานฝีมือ	$(100-100) \times 1,200$	0
		11,280 U

ผลต่างประสิทธิภาพ	(ชั่วโมงจริง-ชั่วโมงมาตรฐาน) x อัตรามาตรฐาน	
แรงงานไร้ฝีมือ	$[960 - (5,000 \times 30\%)] \times 40$	21,600 F
แรงงานกึ่งฝีมือ	$[2,640 - (5,000 \times 50\%)] \times 60$	8,400 U
แรงงานฝีมือ	$[1,200 - (5,000 \times 20\%)] \times 100$	20,000 U
		6,800 U

ต้นทุนจริง

$$960 \times 38 = 36,480$$

$$2,640 \times 65 = 171,600$$

$$1,200 \times 100 = 120,000$$

$$328,080$$

ชั่วโมงจริง x อัตรามาตรฐาน

$$960 \times 40 = 38,400$$

$$2,640 \times 60 = 158,400$$

$$1,200 \times 100 = 120,000$$

$$316,800$$

ต้นทุนมาตรฐาน

$$5,000 \times 30\% \times 40 = 60,000$$

$$5,000 \times 50\% \times 60 = 150,000$$

$$5,000 \times 20\% \times 100 = 100,000$$

$$310,000$$

ผลต่างอัตรา 11,280 U

ผลต่างประสิทธิภาพ 6,800 U

ผลต่างรวม 18,080 U

ผลต่างส่วนผสมการผลิต		
	ชั่วโมงจริงรวม x (ส่วนผสมจริง - ส่วนผสมมาตรฐาน) x ราคามาตรฐาน	
แรงงานไร้ฝีมือ	$4,800[(960/4,800) - 30\%] \times 40$	19,200 F
แรงงานกึ่งฝีมือ	$4,800[(2,640/4,800) - 50\%] \times 60$	14,400 U
แรงงานฝีมือ	$4,800[(1,200/4,800) - 20\%] \times 100$	24,000 U
		19,200 U

ผลต่างปริมาณผลผลิต		
	(ปริมาณจริง- ปริมาณมาตรฐาน) x ส่วนผสมมาตรฐาน x ราคามาตรฐาน	
แรงงานไร้ฝีมือ	$[(4,800-5,000) \times 30\%] \times 40$	2,400 F
แรงงานกึ่งฝีมือ	$[(4,800-5,000) \times 50\%] \times 60$	6,000 F
แรงงานฝีมือ	$[(4,800-5,000) \times 20\%] \times 100$	4,000 F
		12,400 F

ผลต่างด้านการวาง

ผลต่างงบประมาณคงที่

ผลต่างงบประมาณยืดหยุ่น

ผลต่างจำนวนหน่วยวาง

ผลต่างส่วนผสมการวาง

ผลต่างปริมาณวาง

ผลต่างส่วนแบ่งการตลาด

ผลต่างขนาดของตลาด

งบประมาณปี 25xx กำหนดการวางเป็นดังนี้

	ราคาว่าง ต่อหน่วย (บาท)	ต้นทุนผันแปร ต่อหน่วย	กำไรส่วนเกิน ต่อหน่วย	จำนวนว่าง หน่วย	ส่วนผสม การว่าง
สินค้า H	200	160	40	7,000	70%
สินค้า K	300	220	80	3,000	30%
				10,000	100%

การวางเกิดขึ้นจริง โดยคาดว่าตลาดมีขนาด 200,000 หน่วย

	ราคาวาง ต่อหน่วย (บาท)	ต้นทุนผันแปร ต่อหน่วย	กำไรส่วนเกิน ต่อหน่วย	จำนวนวาง หน่วย	ส่วนผสม การวาง
สินค้า H	220	165	55	6,930	55%
สินค้า K	210	220	70	5,670	45%
				12,600	100%

ผลต่างงบประมาณคงที่

เกิดจริง

งบประมาณ

สินค้า H	6,930 X 55	381,150	7,000 X 40	280,000
สินค้า K	5,670 X 70	396,900	3,000 X 80	240,000
		778,050		520,000

กำไรส่วนเกินที่เกิดขึ้นมากกว่างบประมาณ $778,050 - 520,000 = 258,050$

ผลต่างงบประมาณจัดซื้อ

ผลต่างงบประมาณจัดซื้อ = (กำไรส่วนเกินจริง - กำไรส่วนเกินตามงบประมาณ) x จำนวนหน่วยขายจริง

สินค้า H	$(55-40) \times 6,930$	103,950 F
สินค้า K	$(80-70) \times 5,670$	56,700 U
		47,250 F

ผลต่างจำนวนหน่วยว่าง

ผลต่างจำนวนหน่วยว่าง = (จำนวนหน่วยว่างจริง - จำนวนหน่วยว่างตามงบประมาณ) x ค่าไรส์เกินตาม
งบประมาณ

สินค้า H	$(6,930 - 7,000) \times 40$	2,800 U
สินค้า K	$(5,670 - 3,000) \times 80$	213,000 F
		210,800 F

กำไรส่วนเกินจริง

$$H \ 6,930 \times 55 = 381,150$$

$$K \ 5,670 \times 70 = 396,900$$

778,050

กำไรส่วนเกินตาม

งบประมาณจัดซื้อ

$$H \ 6,930 \times 40 = 272,200$$

$$K \ 5,670 \times 80 = 453,600$$

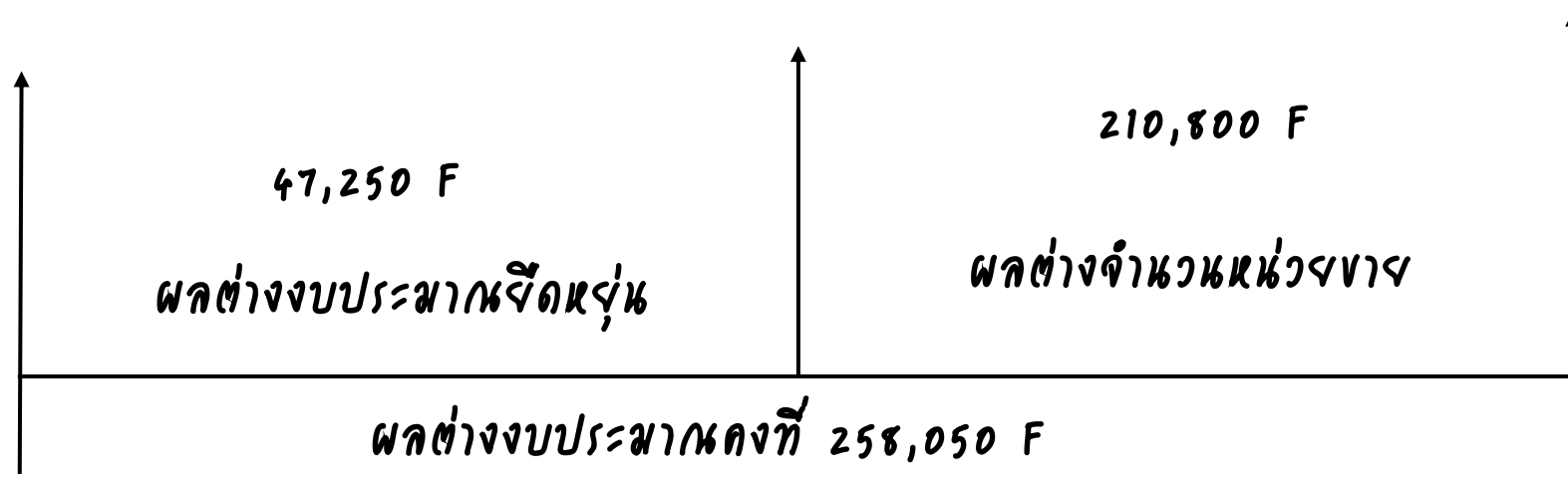
730,080

กำไรส่วนเกินตามงบประมาณ

$$H \ 7,000 \times 40 = 280,000$$

$$K \ 3,000 \times 80 = 240,000$$

520,000

ผลต่างส่วนผสมการวาง

ผลต่างส่วนผสมการวาง = จำนวนหน่วยวางจริงรวม $\times$ (ส่วนผสมจริง - ส่วนผสมตามงบประมาณ) $\times$ กำไร
ส่วนเกินตามงบประมาณ

สินค้า H	$12,600 \times (55\% - 70\%) \times 40$	75,600 U
สินค้า K	$12,600 \times (45\% - 30\%) \times 80$	151,200 F
		75,600 F

ผลต่างปริมาณงาน

ผลต่างปริมาณงาน = (จำนวนหน่วยงานจริง - จำนวนหน่วยงานตามงบประมาณ) x ส่วนผสมตามงบประมาณ
x ค่าร้อยละเกินตามงบประมาณ

สินค้า H	$(12,600 - 10,000) \times 70\% \times 40$	72,800 F
สินค้า K	$(12,600 - 10,000) \times 30\% \times 80$	62,400 F
		135,200 F

กำไรส่วนเกิน

ตามงบประมาณจัดซื้อ

$$H 6,930 \times 40 = 277,200$$

$$K 5,670 \times 80 = 453,600$$

730,800

จำนวนหน่วยวางจริงรวม x

ส่วนผสมตามงบประมาณ

x กำไรส่วนเกินตามงบประมาณ

$$H 12,600 \times 70\% \times 40 = 352,800$$

$$K 12,600 \times 30\% \times 80 = 302,400$$

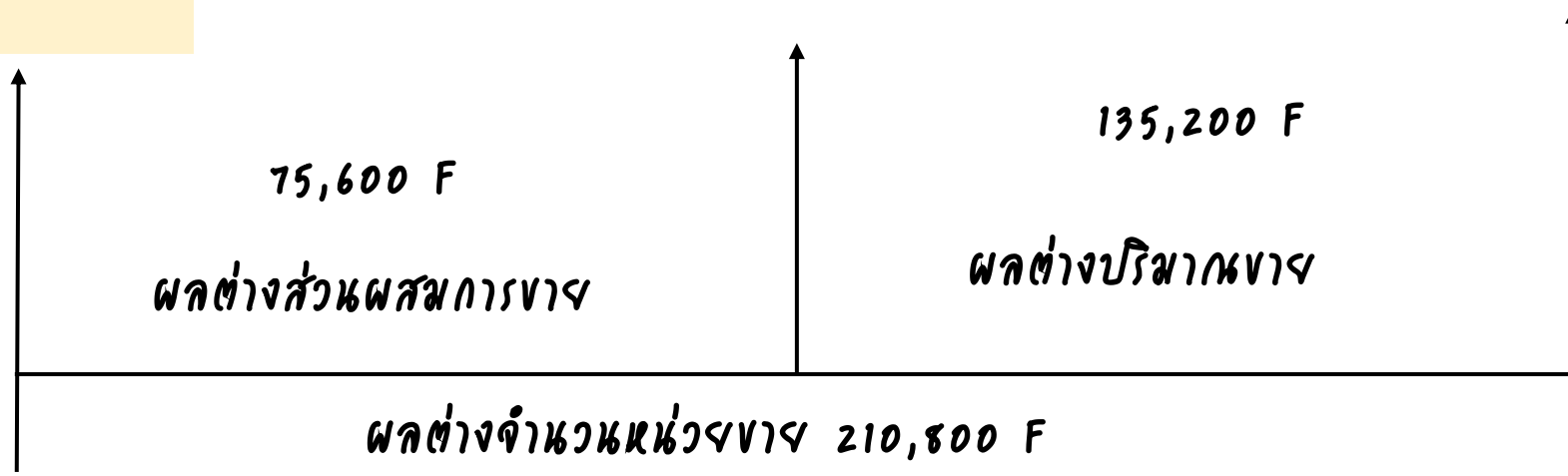
655,200

กำไรส่วนเกินตามงบประมาณ

$$H 7,000 \times 40 = 280,000$$

$$K 3,000 \times 80 = 240,000$$

520,000

ผลต่างส่วนแบ่งการตลาด

กำไรส่วนเกินถัวเฉลี่ยตามงบประมาณ

$$(40 \times 70\%) + (80 \times 30\%)$$

$$= 28 + 24$$

$$= 52 \text{ บาท / หน่วย}$$

ผลต่างส่วนแบ่งการตลาด

ส่วนแบ่งการตลาดเกิดจริง - ส่วนแบ่งการตลาดตามงบประมาณ
x กำไรส่วนเกินถัวเฉลี่ย ต่อหน่วยตามงบประมาณ

$$[(12,600/210,000) - (10,000/200,000)] \times 210,000 \times 52$$

$$(6\% - 5\%) \times 210,000 \times 52$$

$$109,200 \text{ F}$$

ผลต่างขนาดของตลาด

$$\begin{aligned}\text{ผลต่างขนาดของตลาด} &= (\text{ขนาดของตลาดเกิดจริง} - \text{ขนาดของตลาดตามงบประมาณ}) \\ &\quad \times \text{ส่วนแบ่งตลาดตามงบประมาณ} \times \text{กำไรส่วนเกินแก้วเฉลี่ยต่อ} \\ &\quad \text{หน่วยตามงบประมาณ} \\ &= (210,000 - 200,000) \times 5\% \times 52 \\ &= 26,000 \text{ F}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{ผลต่างปริมาณวาง} &= \text{ผลต่างส่วนแบ่งการตลาด} + \text{ผลต่างขนาดของตลาด} \\ &= 109,200 \text{ F} + 26,000 \text{ F} \\ &= 135,200 \text{ F}\end{aligned}$$

ผลต่างงบประมาณคงที่
258,050 F

ผลต่างงบประมาณซื้อหุ้น
47,250 F

ผลต่างจำนวนหน่วยว่าง
210,800 F

ผลต่างส่วนผสมการว่าง
75,600 F

ผลต่างปริมาณว่าง
135,200 F

ผลต่างส่วนแบ่งการตลาด
109,200 F

ผลต่างขนาดของตลาด
26,000 F